

عنوان مقاله:

صورت بندی حقوق مردم در حکومت اسلامی از منظر نائینی با تکیه بر کتاب «تنبیه الامه»

محل انتشار:

فصلنامه سیاست متعالیه، دوره 11، شماره 4 (سال: 1402)

تعداد صفحات اصل مقاله: 22

نویسندگان:

محمود فلاح - استادیار، پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی؛ و عضو انجمن مطالعات سیاسی حوزه، قم، ایران.

مهدی موسوی ابراهیمی - طلبه سطح ۳، موسسه تخصصی فقه و اصول امام کاظم (ع)، قم، ایران

خلاصه مقاله:

هدف پژوهش حاضر بررسی حقوق مردم در حکومت اسلامی از منظر نائینی، با تکیه بر کتاب «تنبیه الامه» است. روش پژوهش کیفی-استقرائی بوده و در این راستا، ابتدا با مفهوم شناسی دقیق مفاهیم «حقوق»، «مردم» و «حکومت»، اساس و زیربنای مستحکمی برای افزایش عمق و دقت پژوهش بنیان نهاده شد. سپس در جهت تحلیل کلمات به استفاده از عبارات صریح نائینی اکتفا نکرده و از لوازم کلام ایشان نیز استفاده شد. از دیگر دستاوردهای این پژوهش، بررسی دقیق و جامع اصطلاحات و عباراتی بود، که در کلمات نائینی به کار برده شده اند؛ با شفاف سازی و تبیین این اصطلاحات، علاوه بر تحلیل عمیق تر، دسته بندی دقیق تری از حقوق نیز بدست آمد، نظیر آنچه در بررسی مفهوم «مساوات» و تبیین گستردگی آن و یا مفهوم «مسئولیت» ذکر شده است. در پژوهش حاضر پس از اینکه موارد مربوط به حقوق مردم از متن کتاب «تنبیه الامه» استخراج گردید، به صورت منطقی و با توجه به رابطه حقوق با یکدیگر، دسته بندی ها حقوق مختلف از یکدیگر به دقت تفکیک گردیدند. مهم ترین دسته بندی که حقوق را به صورت منطقی با یکدیگر مرتبط نموده است، تقسیم آن به حقوق کلان و خرده حقوق می باشد. بنابر همین تقسیم بندی، در مجموع ۲۳ مورد از حقوق مردم در حکومت اسلامی بدست آمد، که ۶ مورد از آن ها حقوق اصلی و کلان بوده و ۱۷ مورد به صورت خرده حقوق، ذیل این حقوق کلان گردآوری و تنظیم شده اند. با این تقسیم بندی، علاوه بر تبیین روشن از منظر حاکم بر حقوق مختلف مردم از منظر نائینی، و ارتباط این حقوق با یکدیگر، کلی نگرایی مورد نیاز جهت پژوهش های هم افق و جستجوی حقوق لایه لای کلمات و عبارات کتاب «تنبیه الامه» فراهم آمده و تسهیلی برای پژوهش های بعدی به ارمغان خواهد آمد.

کلمات کلیدی:

میرزای نائینی، «تنبیه الامه»، حقوق مردم، حکومت اسلامی، حقوق کلان، حقوق خرد

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/2057554>

